
TARTALOMJEGYZÉK

Rövidítések jegyzéke	15
2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről	21
Bevezetés	23
Preambulum	39
ELSŐ RÉSZ	
ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	45
I. Fejezet	
A szabálysértésért való felelősség és a törvény hatálya	47
1. A szabálysértés fogalma, a szabálysértést meghatározó jogszabályok	47
2. A szabálysértésért való felelősség	51
3. A szabálysértést meghatározó jogszabály hatálya	66
4. Diplomáciai és nemzetközi jogon alapuló mentesség	67
II. Fejezet	
Az elévülés	70
5. A szabálysértés büntetőségének elévülése	70
III. Fejezet	
A szabálysértés miatt kiszabható jogkövetkezmények	73
6. Büntetések és intézkedések	73
7. A szabálysértési elzárás	75
8. A pénzbírság	79
9. A közérdekű munka	84
10. A járművezetéstől eltiltás	86
11. Az elkobzás	89
12. A kitiltás	92
13. A figyelmeztetés	94
14. A büntetés kiszabása, az intézkedés alkalmazása	95
15. A halmazati büntetés és ismételt elkövetésre vonatkozó büntetés	98
16. A szabálysértési elzárás, a közérdekű munka, a pénzbírság és a helyszíni bírság végrehajthatóságának elévülése	103
17. Mentülés a hátrányos jogkövetkezmények alól	104

IV. Fejezet	
Különleges rendelkezések	105
18. Fiaalkorúakra és katonákra vonatkozó rendelkezések	105
V. Fejezet	
19. Értelmező rendelkezések	112
MÁSODIK RÉSZ	
A SZABÁLYSÉRTÉSI ELJÁRÁS	119
VI. Fejezet	
Alapvető rendelkezések	121
20. Az alkalmazandó jogszabály	121
21. A hivatalból való eljárás	121
22. Az ártatlanság véelme és a bizonyítás terhe	122
23. Az önvádra kötelezés tilalma	123
24. A védekezés joga	125
25. A jogorvoslati jogosultság	128
26. A nyelvhasználat joga	130
27. A szabálysértési felelősség elbírálása	130
VII. Fejezet	
A szabálysértés miatt eljáró hatóságok	132
28. Helyszíni bírság kiszabására jogosultak	133
29. A szabálysértési hatóság hatásköre és illetékessége	135
30. A bíróság hatásköre és illetékessége	138
31. Ügyész részvétele a szabálysértési eljárásban	140
32. Az ügyek egyesítése és elkülönítése	141
33. Áttétel	144
VIII. Fejezet	
Kizárás	145
34. A kizárás általános szabályai	145
35. A szabálysértési hatóság tagjának kizárása	147
36. A szakértő kizárása	147
37. Az ügyész kizárása	148
38. A bíró kizárása	148
IX. Fejezet	
A szabálysértési eljárásban részt vevő személyek	151
39. Az eljárás alá vont személy	151
40. Az eljárás alá vont személy képviselője	154
41. A sértett	157
42. A sértett képviselője	158
X. Fejezet	
A bizonyítás általános szabályai	160
43. A tényállás tisztázása	160
43/A. Megkeresések	163

44. A bizonyítás eszköze	165
45. A tanúvallomás	167
46. A tanú vallomástételének akadályai	169
47. A tanúvallomás megtagadásának lehetősége	171
48. A tanúvallomás bizonyítékként történő felhasználásának akadályai	172
49. A tanú meghallgatása	173
50. A tanú adatainak zártan kezelése	176
51. A szakértő és a szakvélemény	177
52. A szakértőt kirendelő határozat	179
53. A szakértő meghallgatása	180
54. A tolmács	182
55. A tárgyi bizonyítási eszköz	185
56. Az okirat	187
57. A szemle	188
57/A. A szembesítés	189
57/B. A felismerésre bemutatás	190
58. Az eljárás alá vont személy vallomása	192

XI. Fejezet

Kényszerintézkedések	196
59. Az elővezetés	196
60. Szabálysértési őrizet	198
61. Ruházat, csomag és jármű átvizsgálása	201
62. A lefoglalás	204
63. A rendbírság	210

XII. Fejezet

Általános eljárási szabályok	213
64. A szabálysértési eljárás megindulása	213
65. A feljelentés elutasítása	217
66. Ügyintézési határidő	218
67. A szabálysértési eljárás felfüggesztése	219
67/A. A közvetítői eljárás általános szabályai	220
67/B. A közvetítő	223
67/C. A közvetítői eljárás lefolytatása	225
67/D. A közvetítői eljárás befejezése	229
68. A szabálysértési eljárás megszüntetése	231
69. A határidő és a határnap	233
70. A mulasztás igazolása	234
71. Az idézés és az értesítés	236
72. A megjelenési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos költségek viselése	238
73. A kézbesítés	239
74. A kézbesítési vélelem megdöntése	241
75. A jegyzőkönyv	242
76. A szabálysértési költség	243
77. A szabálysértés által okozott kár megtérítése	245
77/A. Elektronikus kapcsolattartás	246

XIII. Fejezet	
A szabálysértési hatóság határozatai	247
78. A határozat	247
79. A határozat közzlése	247
80. A határozat tartalma	249
81. A határozat kijavítása és kiegészítése	251
82. Panasz a szabálysértési hatóság határozatával szemben	252
XIV. Fejezet	
Helyszíni eljárás	255
83. Helyszíni bírság	255
83/A. Helyszíni bírságolás hivatalbóli és kérelemre történő felülvizsgálata	261
84. Gépjárművezető távollétében kiszabható helyszíni bírság	262
84/A. Szóbeli figyelmeztetés	263
85. Helyszíni idézés, értesítési kötelezettség	264
XV. Fejezet	
A szabálysértési hatóság eljárása	266
86. Meghallgatás nélküli eljárásban hozott határozat	266
87. Meghallgatás	267
XVI. Fejezet	
Jogorvoslat a szabálysértési hatóság határozatával szemben	269
88. Általános szabályok a bíróság előtti eljárásban	271
89. Intézkedések a kifogás alapján	273
90. A kifogás elintézése tárgyalás tartása nélkül	275
91. A kifogás elintézése tárgyaláson	275
92. A szabálysértési tárgyalás szabályai	277
93. A kifogás elbírálása tárgyában hozott ügödöntő végzés	280
XVII. Fejezet	
A szabálysértési elzárással is büntethető, valamint a bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó szabálysértésekre vonatkozó szabályok	283
94. Előkészítő eljárás	283
95. A bíróság meghallgatás nélküli eljárásban hozott határozata	286
95/A. Eljárás a 216/A. § (1) bekezdésében meghatározott szabálysértés elkövetése esetén	291
96. A bíróság elé állítás	291
96/A. A helyszíni bírság kiszabására jogosultak által történő bíróság elé állítás	294
XVIII. Fejezet	
A perújítás	296
97. A perújítás okai	296
98. A perújítási kérelem	298
99. A perújítási eljárás	299
XIX. Fejezet	
100. Eljárás az Alkotmánybíróság szabálysértési ügyet vagy szabálysértési ügyben alkalmazott jogszabályt érintő határozata alapján	302

XIX/A. Fejezet

A kártalanítás és a visszafizetés	304
100/A. A kártalanítás	304
100/B. A visszafizetés	305

XX. Fejezet

101. A fiatalkorúak szabálysértéseire vonatkozó rendelkezések	307
---	-----

XXI. Fejezet

102. Becsületsértési ügyekre vonatkozó külön rendelkezések	310
--	-----

HARMADIK RÉSZ

A VÉGREHAJTÁS	313
----------------------------	-----

XXII. Fejezet**A szabálysértési hatóság határozatának, illetve a bíróság végzésének**

végrehajthatósága	315
103. A határozat jogereje	315
104. A szabálysértési elzárás végrehajtása	316
105. A pénzbírság, a helyszíni bírság, a szabálysértési költség, a rendbírság, valamint az okozott kár végrehajtása	321
106. A közérdekű munka végrehajtása	332
106/A. A közérdekű munka foglalkoztatói nyilvántartása	336
107. A járművezetéstől eltiltás végrehajtása	338
108. Elkobzás végrehajtása	339
109. Méltányosság	340
110. Közjogi tiszttség betöltésén alapuló mentesség	344

NEGYEDIK RÉSZ

A SZABÁLYSÉRTÉSI NYILVÁNTARTÁSI RENDSZER	349
---	-----

111. A szabálysértési nyilvántartási rendszer	351
112. A személyazonosító adatok nyilvántartásának tartalma	354
113. A szabálysértési nyilvántartások tagozódása	356
114. A szabálysértést elkövetettek és a helyszíni bírságoltak nyilvántartása	357
115. A szabálysértési eljárás hatálya alatt állók nyilvántartása	361
115/A. A személyazonosító adatok nyilvántartásában és a szabálysértési nyilvántartásokban kezelt adatok kezelési ideje és törlése	362
115/B. A szabálysértési nyilvántartási rendszer használatára jogosultak nyilvántartása .	364
115/C. A helyszíni intézkedés alá vontak nyilvántartása	367
116. Közvetlen hozzáféréssel történő adatátvétel a szabálysértési nyilvántartásokból ..	368
117. A szabálysértési nyilvántartásokból közvetlen hozzáféréssel történő adatátvétel feltételei	371
118. A szabálysértési nyilvántartásokból adatigénylés alapján történő adattovábbítás követelményei	373
119. A szabálysértési nyilvántartásokból adatigénylés alapján, valamint a közvetlen hozzáférés útján történő adattovábbítás biztosításának általános követelményei ..	375
120. Adattovábbítási nyilvántartás	377

ÖTÖDIK RÉSZ	
EGYES SZABÁLYSÉRTÉSEK	381

XXIII. Fejezet

Szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések	383
121. Magánlaksértés	383
122. Önkényes beköltözés	385
123. Távoltartó határozat szabályainak megszegése	387
123/A. Kötelező tartózkodás szabályainak megszegése	388
124. Rendzavarás	390
125. Garázdaság	394
126. Közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése	396
127. Tiltott prostitúció	397
128. Veszélyes fenyegetés	400
129. Felosztatott egyesület tevékenységében való részvétel	402
130. Valótlan bejelentés	403
130/A. Hivatalos személy által elkövetett hamis statisztikai adatszolgáltatás	406
131. Járművezetés az eltiltás hatálya alatt	408
132. A tulajdon elleni szabálysértés	409
132/A. Közérdekű üzem működésének megzavarása	413
132/B. Korlátozott robbanóanyag-prekurzorral kapcsolatos tevékenység folytatása az eltiltás hatálya alatt	417
133. Jogosulatlan vadászat	419
133/A. Tulajdonosi hozzájárulás nélküli építés	420
133/B. Életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértése	422
133/C. Közös szabályok a XXIII. Fejezetben foglalt szabálysértések tekintetében	426

XXIII/A. Fejezet

Közérdekű munkával büntethető szabálysértések	427
133/C.	427

XXIV. Fejezet

Az emberi méltóság, a személyi szabadság és a közrend elleni szabálysértések ...	428
134. Becsületsértés	428
135. Megelőző távoltartás alaptalan kezdeményezése	430
136. Polgári felhasználású robbanóanyagokkal és pirotechnikai termékekkel kapcsolatos szabálysértés	432
136/A. Korlátozott robbanóanyag-prekurzorral kapcsolatos szabálysértés	438
137. Lőfegyverrel kapcsolatos szabálysértés	440
137/A. Jogosulatlan címhasználat	447
138. Szexuális szolgáltatásra való felhívás tilalma	449
139. Koldulás	451
140. Közterületen életvitelszerű lakhatás tilalmának megszegése	453
141. Természetvédelmi szabálysértés	453
141/A. Fémkereső műszer jogellenes használata	456
142. A vallásgyakorlás jogának megsértése	458
143. Gyülekezési joggal visszaélés	459
144. Az egyesülési, a gyülekezési szabadság megsértése	464
145. Tiltott szerencsejáték	468

Tartalomjegyzék

---

146. Közkerölcs megsértése	470
147. Veszélyeztetés kutyával	471
148. Büntetés-végrehajtási intézet környezetének megzavarása	474
149. Csendháborítás	476
150. Köztisztasági szabálysértés	478
151. Veszélyeztetés tárgyak elhelyezésével, eldobásával	480
152. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés	481
153. Kábítószer-rendészeti szabálysértés	484
153/A. Gyógyszerrendészeti szabálysértés	486
153/B. Új pszichoaktív anyaggal kapcsolatos szabálysértés	488
154. Szeszital-árusítás, -kiszolgálás és -fogyasztás tilalmának megszegése	490
154/A. Jogosulatlan közterületi értékesítés	491
155. A kitiltás, illetve az eltiltás szabályainak megszegése	493
156. Jégen tartózkodás szabályainak megszegése	496
156/A. Tiltott fürdés	497
157. Számszerij, szigonypuska jogellenes használata	498
158. Tiltott határátlépés, úti okmánnyal kapcsolatos szabálysértés	499
159. Határrendészeti szabálysértés	501
160. Minősített adat biztonságának megsértése	504
160/A. Közérdekű bejelentő üldözése	509
160/B. Hamis statisztikai adatszolgáltatás	509
160/C. Segélyhívó számok rendeltetéstől eltérő igénybevétele	511
161. Személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése	514
162. Külföldiek rendészetével kapcsolatos szabálysértés	517
162/A. Sajtórendészeti szabálysértés	521
XXV. Fejezet	
A pénzügyi és kereskedelmi szabálysértések	522
163. Vámszabálysértés	522
164. Vámszabálysértés elkövetőjének segítése	525
165. Vámorgazdaság	526
166. Fémjelzési szabálysértés	527
167. A pénzügyzatra vonatkozó szabályok megszegése	530
168. Hatásköri rendelkezés	533
XXVI. Fejezet	
A rendészeti igazgatás rendjét veszélyeztető szabálysértések	534
169. Vadászati, halászati, legeltetési tilalom megszegése	534
169/A. Polgári védelmi kötelezettség megsértése	535
169/B. Honvédelmi kötelezettség megszegése	537
169/C. Gazdasági, anyagi szolgáltatási kötelezettség megsértése	539
170. A helyszín biztosításával kapcsolatos szabálysértés	540
170/A. Az Országgyűlés nemzetbiztonsággal foglalkozó állandó bizottsága ténymegállapító vizsgálati tevékenységének akadályozása	544
XXVII. Fejezet	
A kiemelt közlekedési szabálysértések	547
171. Ittas vezetés	547
172. Az elsőbbség és az előzés szabályainak megsértése	551

173. A közúti közlekedés rendjének megzavarása	555
174. Engedély nélküli vezetés	558
175. Érvénytelen hatósági engedéllyel vagy jelzéssel való közlekedés	561
176. Vasúti átjárón áthaladás szabályainak megsértése	563
177. Megkülönböztető jelzést adó készülékkel kapcsolatos szabálysértés	565

XXVIII. Fejezet

Közlekedéssel kapcsolatos egyéb szabálysértések	567
178. Közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése	567
179. Közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértése	573
179/A. Vasúti szabálysértés	576
180. Vízi közlekedési szabályok megszegése	579
181. Légi jármű fedélzetén elkövetett szabálysértés	584
182. A légiközlekedés biztonságát és védelmét szolgáló szabályok megszegése	586
183. Hatásköri rendelkezés	590
184. Szmogriadó szabályainak mozgó légszennyező forrásokkal való megsértése	590

XXIX. Fejezet

Az élelmiszerlánc-biztonsági és fogyasztóvédelmi szabálysértések	592
185. Versenytárs utánzása	592
186. Árdragítás	594
187. Árak megállapításának, közlésének és feltüntetésének elmulasztása	595
188. Minőségtanúsítási kötelezettség megszegése	597
189. Megfelelőségi jelölés jogosulatlan használata	600
190. Rossz minőségű termék forgalomba hozatala	603
191. Vásárlók megkárosítása	605
192. Élelmiszer engedély nélküli előállítás, forgalomba hozatala	607

XXIX/A. Fejezet

A szellemi tulajdon elleni szabálysértések	609
192/A. Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése	609
192/B. Iparjogvédelmi jogok megsértése	613

XXX. Fejezet

A járványügyi, erdővédelmi, mező-, erdő- és vízgazdálkodási szabálysértések	618
193. Fertőző betegség elleni védekezés elmulasztása	618
194. Kábítószer előállítására alkalmas növényekkel kapcsolatos előírások megszegése	621
195. Mezei szabálysértés	623
196. Erdőrendészeti szabálysértés	624
197. Erdei haszonvételek jogosulatlan gyakorlása	627
198. Felhívással szembeni engedetlenség	629
199. Vízszennyezés	632
200. Ár- és belvízvédelmi szabálysértés	637

XXXI. Fejezet

Az óvodai nevelés, valamint az alapfokú és középfokú nevelés-oktatás rendjét veszélyeztető szabálysértések	641
201. Az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség és a tankötelezettség megszegése	641
202. Nevelési-oktatási tevékenység folytatására vonatkozó szabályok megszegése	643
203. Szakképzésben részt vevő tanulók gyakorlati oktatására vonatkozó szabályok megszegése	649

HATODIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	653
204. Felhatalmazó rendelkezések	655
205. Hatálybalépés	658
206. Átmeneti rendelkezések	659
207. Az Európai Unió jogának való megfelelés	661
208. Hatályon kívül helyező rendelkezések	662

Irodalomjegyzék	663
------------------------------	-----

Jogsabályok jegyzéke	665
-----------------------------------	-----

Részletes tartalomjegyzék	681
--	-----

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

AB	Alkotmánybíróság
ÁEEK	Állami Egészségügyi Ellátó Központ
Ákr.	2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
ÁRBSZ	13/2010. (III. 4.) KHEM rendelet az Általános Robbantási Biztonsági Szabályzatról
Ártv.	1990. évi LXXXVII. törvény az árak megállapításáról
ÁSZ	Állami Számvevőszék
Át.	2007. évi LXXXIX. törvény az államhatárról
Avt.	2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról
Ávtv.	1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
Bankjegyrend.	2/2010. (I. 28.) MNB rendelet a forint- és az eurobankjegyek utánzatáról
Be.	2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
BM NYHÁT	Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság
BMH	Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal
BRFK	Budapesti Rendőr-főkapitányság
Btk.	2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
Btké.	1880. évi XXXVII. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyvek életbeléptetéséről
bv.	büntetés-végrehajtási
Bv. tv.	2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
Bvt.	1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről
CE	Conformité Européenne = európai megfelelés
Címertv.	2011. évi CCII. törvény Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kiténtetéseiről
Csemegi-kódex	1878. évi V. törvénycikk a büntettekéről és vétségekről
ECB hat.	Az Európai Központi Bank 2003. március 20-i 2003/205/EK határozata az eurobankjegyek címleteiről, technikai jellemzőiről, utánzatai készítéséről, cseréjéről és bevonásáról
Ectv.	2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
Éltv.	2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

Elzárási rend.	57/2014. (XII. 5.) BM rendelet a szabálysértési elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
Érettségi Rend.	100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
Érmerend. Étv.	36/2014. (IX. 25.) MNB rendelet a forint- és az euroérmék utánzatáról 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
Eurend.	A Tanács 2004. december 6-i 2182/2004/EK rendelete az euro-érmékhez hasonló érmekekről és zsetonokról
Eütv.	1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
Evt.	2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
Favír. Fbt.	219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről 1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról
Felvír.	220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
Fémjelzési rend.	508/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet a nemesfém tárgyakkal kapcsolatos hatósági feladatokról és hatósági eljárási szabályokról, valamint a nemesfém tárgyak készítésének és díszítésének szabályairól
Fer. Fgytv.	253/2004. (VIII. 31.) Korm. rendelet a fegyverekről és lőszerkekről 1997. évi CLV. törvény a fogyasztóvédelemről
Fmtv. Fttv.	2001. évi XLVIII. törvény a formatervezési minták oltalmáról 2008. évi XLVII. törvény a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról
Ftv.	2004. évi XXIV. törvény a lőfegyverekről és lőszerkekről
Gátrend.	83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról
Grtv.	2008. évi XLVIII. törvény a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól
Gyftv.	2006. évi XCVIII. törvény a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól
Gyvt.	1989. évi III. törvény a gyülekezési jogról
Gyógyszer tv.	2005. évi XCV. törvény az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről
Gyülekezési törvény	2018. évi LV. törvény a gyülekezési jogról
Gyvt.	1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
Hajózási Szabályzat Haktv.	57/2011. (XI. 22.) NFM rendelet a vízi közlekedés rendjéről 2013. évi XCVII. törvény a honvédségi adatkezelésről, az egyes honvédelmi kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos katonai igazgatási feladatokról

Rövidítések jegyzéke

Harmtv.	2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról
Harmvhr.	114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról
Hatrend.	330/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet a határterületről, valamint a határátkelőhely területére nem határátlépés céljából történő belépés és tartózkodás szabályairól
Hatv.	2007. évi LXXXIX. törvény az államhatárról
Hjt.	2012. évi CCV. törvény a honvédek jogállásáról
Hketv.	2009. évi LXXII. törvény a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltagekéről
Hmtv.	1991. évi XXXVIII. törvény a használati minták oltalmáról
Hszt.	2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
Ht.	2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
Hvt.	2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
ILO Egyezmény	2000. évi XLVIII. törvény a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1930. évi 14. ülésén elfogadott 29. számú Egyezmény kihirdetéséről
Infotv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
Itv.	1990. évi XCIII. törvény az illetékekről
Jöt.	2016. évi LXVIII. törvény a jövedéki adóról
Kábrend.	162/2003. (X. 16.) Korm. rendelet a kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének, forgalmazásának és felhasználásának rendjéről
Kászbír.	156/2009. (VII. 29.) Korm. rendelet a közúti áru fuvarozáshoz, személyszállításához és a közúti közlekedéshez kapcsolódó egyes rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, valamint a bírsággal összefüggő hatósági feladatokról
Kat.	2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról
Kátrend.	41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról
Kbtk.	1879. évi XL. törvények a kihágásokról
Kerrend.	210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről
Kertv.	2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről
Ket.	2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
Kftv.	1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről

Kkir.	326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról
Kknyt.	1999. évi LXXXIV. törvény a közúti közlekedési nyilvántartásról
KKR.	66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet a kábítószerekkel és pszichotrop anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról
Kkt.	1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről
Kötbír.	63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről
Kötv.	2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről
Kövr.	68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról
Közigbír.	410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről
KRESZ	1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KSzNy	Központi szabálysértési nyilvántartás
Kver.	175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről
Kvt.	1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
Lötr.	49/2004. (VIII. 31.) BM rendelet a lőterekről, a lőfegyverek, lőszer hatósági tárolásáról, a fegyvertartáshoz szükséges elméleti és jártassági követelményekről
Lt.	1995. évi XCVII. törvény a légiközlekedésről
Ltv.	1993. évi LXXVIII. törvény a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról
Lvrend.	169/2010. (V. 11.) Korm. rendelet a polgári légiközlekedés védelmének szabályairól és a Légiközlekedés Védelmi Bizottság jogköréről, feladatairól és működésének rendjéről
Lvt.	2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról
Mavtv.	2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről
Met.	2007. évi LXXX. törvény a menedékjogról
MNB tv.	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
Mt.	2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NAV tv.	2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

Rövidítések jegyzéke

Nbtv.	1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról
Nkt.	2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
NVSZ	Nemzeti Védelmi Szolgálat
Nyvtv.	1992. évi LXXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról
OAC	Országos Addiktológiai Centrum
OBH	Országos Bírósági Hivatal
ORFK	Országos Rendőr-főkapitányság
Panasztv.	2013. évi CLXV. törvény a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről
Pftv.	2012. évi LXXXVIII. törvény a termékek piacfelügyeletéről
Pfvhr.	6/2013. (I. 18.) Korm. rendelet a piacfelügyeleti tevékenység részletes szabályairól
Ppr.	173/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet a polgári célú pirotechnikai tevékenységekről
PREKR.	159/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet a kábítószer-prekursorokkal kapcsolatos egyes hatósági eljárási szabályok, valamint a hatósági feladat- és hatáskörök megállapításáról
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
Rend. tv.	2012. évi CXX. törvény egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről
repülési rendelet	56/2016. (XII. 22.) NFM rendelet a Magyarország légterében és repülőterein történő repülések végrehajtásának szabályairól
RID	a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat belföldi alkalmazásáról szóló 62/2013. (X. 17.) NFM rendelet
Robrend.	121/2016. (VI. 7.) Korm. rendelet a polgári felhasználású robbanóanyagok forgalmazásáról és felügyeletéről
Rtv.	1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
Segélyrend.	361/2013. (X. 11.) Korm. rendelet a segélyhívásokat fogadó szerv hatásköréről, feladatairól, továbbá feladatai ellátásának részletes szabályairól
Stt.	2016. évi CLV. törvény a hivatalos statisztikáról
Stv.	2004. évi I. törvény a sportról
Szabs. tv.	2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
Szbt.	1999. évi LXXV. törvény a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól
Szigr.	414/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet a személyazonosító igazolvány kiadása és az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályairól
Szjstv.	2007. évi XXXVI. törvény a szabálysértési jogsegélyről
Szjt.	1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
Szjtv.	1991. évi XXXIV. törvény a szerencsejáték szervezéséről
Szmtv.	2007. évi I. törvény a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
SzNyR	Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer

Szot.	1995. évi XXXIII. törvény a találmányok szabadalmi oltalmáról
Szt.	2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
Sztv.	1999. évi LXIX. törvény a szabálysértésekről
TEK	Terrorelhárítási Központ
Tmtv.	1991. évi XXXIX. törvény a mikroelektronikai félvezető termékek topográfiájának oltalmáról
Tpvt.	1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
Tvt.	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
Utv.	1998. évi XII. törvény a külföldre utazásról
Uvhr.	101/1998. (V. 22.) Korm. rendelet a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény végrehajtására
Ütv.	2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
Vámkódex	Az Európai Parlament és a Tanács 2013. október 9-i 952/2013/EU rendelete az Unió Vámkódex létrehozásáról
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
Vérend.	123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről
Vgtv.	1995. évi LVII. törvény a vízgazdálkodásról
Vhr.	22/2012. (IV.13.) BM rendelet a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról
Vízikr.	147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról
Vizrend.	315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól
Vkt.	2000. évi XLII. törvény a vízi közlekedésről
Vt.	1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról
Vtv.	1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról
Vámtv.	2017. évi CLII. törvény az uniós vámjog végrehajtásáról
Vasút tv.	2005. évi CLXXXIII. törvény a vasúti közlekedésről
Zajrend.	284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól

---

**2012. ÉVI II. TÖRVÉNY
A SZABÁLYSÉRTÉSEKRŐL,
A SZABÁLYSÉRTÉSI ELJÁRÁSRÓL
ÉS A SZABÁLYSÉRTÉSI
NYILVÁNTARTÁSI RENDSZERRŐL**

BEVEZETÉS

---

1. Elméleti alapok

A szabálysértés *vegyes jogi karakterű*, két jogág határán elhelyezkedő joganyag. A bagatell- vagy másképpen „kisbűncselekményeknek” nevezett jogterület ugyanis mind a közigazgatási jog, mind a büntetőjog bizonyos elemeit magán viseli. A büntető (anyagi) jog fogalmi rendszerére és intézményeire (társadalomra veszélyesség, szándékosság, gondatlanság, kísérlet, büntethetőséget kizáró és megszüntető okok) épül az inkább a közigazgatási jog jellegzetességeit hordozó eljárási rend, illetve az alkalmazandó jog. (Kincses Ildikó – Kántás Péter: A szabálysértési jog. KJK–KERSZÖV, Budapest, 2002, 15. o.) Ez az oka annak, hogy a jogintézmény kialakulása óta jelent (elsősorban elméleti) problémát a büntetőjoghoz, illetve közigazgatási joghoz való viszonyának tisztázása. Tudomásul véve azt, hogy nem eldöntendő (eldönthető) kérdésről van szó (ti., hogy a szabálysértés a büntetőjog, avagy a közigazgatási jog materiájába tartozik-e), célszerűnek látszik a jogintézmény alapját jelentő közigazgatási büntetőjog elméletének elfogadása.

James Goldschmidt által (egykori berlini egyetemi tanár) a századfordulón kidolgozott elméletétörténet (James Goldschmidt: *Der Verwaltungsstrafrecht*. Berlin 1902.) (mára tudományos iskola) foglalja (interdiszciplináris) keretbe a közigazgatás büntető (szankcionáló) hatalmának kialakulását és szabályozását. Goldschmidt elméletének lényege, hogy a közigazgatási jogsértés – a bűncselekményekkel ellentétben – csupán alaki (formális) jogellenesség, ami nem jár valódi jogtárgysértéssel, nem érinti az állampolgár privát szféráját (életét, egészségét, szabadságát). Legtöbbször ugyanis – az állammal szembeni – mulasztásban megnyilvánuló cselekményről van szó. Ez a mulasztás azonban nem jár együtt konkrét jogsérelemmel, kárral, hiszen az állam (a közigazgatási jog) védelme alá helyezett értékeket – amelyek Goldschmidt szerint „csak” a közcélok képviselését felvállaló állam gyorsan változó igényeit szolgálják – nem lehet materiális értelemben megsérteni. Az elmélet legnevesebb hazai követője Angyal Pál szintén a közigazgatási és a büntetőjogi jogellenesség közötti különbséget hangsúlyozta, akként azonban, hogy különbséget tett az úgynevezett közvetett és a közvetlen közérdek között. Szerinte a közigazgatás csak a közvetlen közérdek védelmére (itt a magánérdek nem kerül veszélybe, például: közrend, közbiztonság, köznyugalom) hivatott. (Angyal Pál: A közigazgatás ellenesség büntetőjogi értékelése. Főiskolai kv.-ny., Budapest, 1931, 35. o.)

A fenti teóriák ellen szól egyrészt – az a mára elfogadott nézet – miszerint a köz(össégi) érdek sérelme mögött rendszerint egyéni sérelem, vagy legalábbis ennek veszélye áll fenn. (Kincses – Kántás i.m. 16. o.)

Ez a fajta – kizárólag effektíve – jogtárgysérelem, illetve a sérelem veszélye alapján történő (mennysiségi, fokozati jellegű) elhatárolás (amelyet egyébként a tételes jog nem is követ) nem alkalmas a közigazgatási büntetőjog definiálására.

Mára inkább a jogtárgysérelem minősége a meghatározó a közigazgatási büntetőjog meghatározásakor. A jogalkotó felelőssége annak eldöntése, hogy melyik (milyen súlyos) jogsértő magatartás az, amely a legsúlyosabb jogi értékítéletet, azaz a büntetőjogi büntetést vonja maga után, illetve melyek azok, amelyeket ugyan szankcionálni kell, de elegendő a közigazgatás keretei közötti joghátrány alkalmazása.

Összefoglalva: A közigazgatás szankcionáló hatalmának kialakulását és elméletétörténetét a (német eredetű) *közigazgatási büntetőjog* elnevezéssel illetett tudományos iskola foglalja interdiszciplináris keretbe. Tételes jogi szempontból azoknak a normáknak az összességét nevezzük így (ti. közigazgatási büntetőjognak), amelyek a közigazgatási szervek hatáskörébe tartozó büntető (represszív) szankciók alkalmazásának a feltételeit határozzák meg. [Gyurita Erzsébet Rita (szerk.): *Közigazgatási jog III.* Universitas – Győr, Győr, 2008, 22. o.] Eljárási megközelítésben a közigazgatási büntetőhatalom a bírói útról a közigazgatásba „terelt” ügynevezett szankcionáló igazságszolgáltatást jelenti. A *közigazgatási büntetőhatalom gyakorlásának* (napjainkban is tartó) *expanziója* főként két okra vezethető vissza. Egyrészt a büntetőbírói igazságszolgáltatás tehermentesítését célzó dekriminalizációra, továbbá arra a jogalkotói és jogalkalmazói felismerésre, hogy – bizonyos feltételek, illetve egyértelmű jogi szabályozás mellett – a közigazgatási szankcionálás gyorsabb, egyszerűbb (és gyakran hatékonyabb) a bírói útnál.

Mindezek az elméleti alapok megmagyarázzák a közigazgatási büntetőjogból kialakuló, arra épülő szabálysértés ügynevezett vegyesjogi (azaz tehát büntetőjogi és egyúttal közigazgatási jogi) karakterét.

---

2. A közigazgatás szankciórendszere

A közigazgatási jogi szankciórendszer elmélete sokkal kevésbé kidolgozott, mint más jogágak (elsősorban a polgári jogi vagy büntetőjog) szankciórendszere. Ennek oka, hogy a közigazgatási jogászok a szankciót, mint közjogi szankciót fogták fel, amelynek egységes (felelősségi) rendszerét sokáig a büntető anyagi jog körébe tartozónak vélték. (Nagy Marianna: Az államigazgatási jogi szankció elméletétörténetéről. *Jogtudományi Közlöny*, 1999/12. sz., 521. o.) A 19. század végén a büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. törvénycikk (a továbbiakban: Csemegi-kódex), illetve a kihágásokról szóló 1879. évi XL. törvénycikk (a továbbiakban: Kbt.) megalkotásával, majd a Németországból induló közigazgatási büntetőjog elnevezésű tudományos iskola elterjedésével került a kutatások érdeklődési körébe a közigazgatás büntetőhatalmának vizsgálata.

Ami a hazai tételes jogi szabályozást illeti – a büntetőjog 50-es évekbeli koncepcionális reformjával (a bűncselekmények trichotomikus felosztását felváltja a dichotómia), a szabálysértés megjelenésével, majd két esztendővel később a kihágási jog megszüntetésével – már a szabálysértés 1955-ös szabályozásában, de még inkább a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvényben a közigazgatási szankciórendszer általános szankcióját vélték felfedezni. A szabálysértés azonban nem tudott az államigazgatási jog egységes szankciójává válni, az „egyéb” közigazgatási szankciók mellett mára, az egyre izmosodó (önálló szankciótípust jelentő) közigazgatási bírság mellett (újra) gyengülő képet mutat. Ezen persze egy dekriminalizáció bármikor képes változtatni, a jogintézményt (annak jelentőségét) erősíteni.

---

3. A közigazgatási szankció

A közigazgatási anyagi jogi szankciók rendszere a szabálysértési szankcionálással párhuzamosan fejlődött ki. A szabálysértési jogon „kívüli” szankciók elterjedéséért elsősorban az ágazati jogalkotás a felelős, amely a közigazgatás-védelem általános eszköztárszerén kívüli, szakágazatonként eltérő szankciókat alkotott meg. Ennek alapvető okai a következők voltak:

- a szabálysértési jogi szankciórendszer alapját képező – alapvetően büntetőjogi alapokon álló – bagatell-büntetőjog nem tudott kellően differenciálni, míg az ágazati jogalkotás, túllépve az elméleti dilemmákon ezt megtette,

- merevnek és szűknek mutatkozott a szabálysértési jogi felelősség „büntetőjogias” feltételrendszere,
- a szabálysértési fórumrendszer rugalmatlan volt az ágazati specifikumok közvetlen érvényesítésére,
- a szabálysértési processzuális formák és garanciák nem (mindig) feleltek meg a közigazgatási (jogalkalmazói) rutinnak és pragmatizmusnak.

Nem túlzás azt állítani, hogy közigazgatási szankció fogalmára vonatkozóan annyi meghatározás született, ahány szerző ezzel foglalkozott. A szankcióelméletek, illetve az ebből kinövő definíciók két vonatkozásban azonban biztosan közös nevezőre hozhatók. Egyrészt

- elfogadják, sőt leszögezik, hogy a szankció – funkcióját tekintve – a *jogérvényesítés eszköze*, másrészt
- arra a megállapításra épülnek, hogy a szankció *joghátrány*.

A jogellenes magatartásnak – jogállamban – következménye kell, hogy legyen, hiszen a jog így képes betölteni a szerepét. Az ilyen – azaz jogsértésre reagáló – jogkövetkezmény a jogsértő számára hátrányos. A jogszerűtlen helyzet (jogellenes magatartás) jogi eszközökkel történő rendezése mögött mindig a közhatalom, az állam áll. A jogi normák alkalmazása, betartatása – szükség esetén kényszer alkalmazásával – csak közhatalom birtokában gyakorolható tevékenység. A jogalkalmazás folyamatában a hatékony jogérvényesítés eszköze – amennyiben a jogi normában meghatározott feltételek fennállnak – a szankció alkalmazása, illetve ennek kilátásba helyezése. [Lőrincz Lajos (szerk.): Közigazgatási jog. HVG–ORAC, Budapest, 2007, 239. o.]

A jog a jogsértésre alapvetően kétféleképpen reagál: a jogszerű állapot megteremtését, illetve helyreállítását tűzi célul (például megfosztja a jogsértőt a jogtalanul szerzett előnytől), vagy további pótlólagos hátrányt is kilátásba helyez (a jogsértőt megfosztja valamitől, aminek nincs közvetlenül köze a jogsértéshez). Az első esetben a szankció jogérvényesítő jellege, míg a másodikban a megtorló (büntető, *represszív*) karaktere dominál. (Kincses – Kántás i. m. 22. o.)

Minthogy a szankció a jogi felelősség érvényesítésének az eszköze, ahhoz, hogy effektíve hasson a jogsértőre, és környezetére (*generálprevenció*), igazodnia kell az adott jogsértés természetéhez: ha mód van az eredeti, jogszerű állapot megteremtésére, akkor a szankció e helyreállítást, azaz a jogérvényesítést célozza. Amennyiben erre már nincs lehetőség, a szankció elsődleges céljává a hátrányokozás válik, amelyben a jogsértő – azon kívül, hogy elveszti a jogsértésből származó előnyt – a szankció következtében rosszabb helyzetbe kerül, mint annak előtte (represszió).

A fenti két megállapítás, és a bennük található fogalmi elemek (jogsértés, hátrányokozás, kényszer) elengedhetetlenek, de nem elegendőek a szankció fogalmának egzakt meghatározásához. A szankcionáláshoz, annak feltételrendszeréhez hozzátartozik ugyanis az is, hogy a szankció alkalmazására csak a jogszabályban feljogosított (közhatalommal rendelkező) szerv, jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén és meghatározott eljárás keretében jogosult.

Következésképpen: a közigazgatási jogi szankció a jogszabályban arra feljogosított közigazgatási szervek, meghatározott eljárásban történő, hátrányt okozó aktusa, amely mindig jogellenes magatartásra reagál és rendelkezik az állami közhatalommal való kikényszerítés lehetőségével. [Fazekas Marianna – Ficzer Lajos (szerk.): Magyar közigazgatási jog. Általános rész. Osiris, Budapest, 2005, 545. o.]

4. A közigazgatási szankció típusai

A szankciók csoportosítása többféle szempont alapján lehetséges. E szempontok közül a legalapvetőbb az egyes igazgatási tevékenységfajták, illetve a nekik megfelelő jogviszony jellege szerinti megkülönböztetés. (Kincses – Kántás i. m. 23. o.) Ennek alapján a következő szankciók szerint tehetünk különbséget:

- a hatósági szankciók (szabálysértési szankciók, közigazgatási bírságok, jogérvényesítési szankciók),
- a közszolgálati jogviszonnyal összefüggő szankciók,
- a felügyeleti jogkörben alkalmazott szankciók.

A szankciók funkciójuk szerint is csoportosíthatók. Kiindulópontnak azt a jogbőleleti tételt fogadhatjuk el, amely szerint a szankció *helyreállító (reparatív)*, vagy *megtorló-büntető (represszív)* jellegű lehet. A különböző jogágak szankciórendszerei alapvetően abban térnek el egymástól, hogy miként alakul a helyreállító, illetve a megtorló szankciók aránya.

A közigazgatási jogban mindkét szankciótípus megtalálható, sőt a tipizáláskor ezeken kívül további fajtákról is említést teszünk. A jogszerű állapot helyreállítását célzó kényszerítő szankciók jellemzője, hogy a jövőre irányulóan, jogok és kötelezettségek realizálását célozzák, minimális nevelő céllal rendelkeznek (teljesítési kényszer).

A *reparáció* kikényszerítését célzó szankció a felelősség megállapítása nélkül, korlátozottabb eljárási biztosítékok mellett érvényesülhet. Ettől eltérően a büntető kényszer a múltban elkövetett jogellenes cselekmény miatt, a jövőbeni ismételt elkövetés megelőzését célzó szankció. (Gyurita 33. o.) A represszív szankció alapeszköze a *közigazgatási bírság*.

A jövő fejlődési iránya a nemzeti és az európai (uniós) szankciós politikában az úgynevezett reparatív-restoratív célú szankcionálás. Ennek lényege, hogy a jogsértés „árát” akár többszörösen, reparációs céllal kell beépíteni a közigazgatási bírságba. Minthogy ez az „ár” meghaladja a kár mértékét, jogi természetét tekintve már nem reparáció, hanem inkább büntetés.

Az *eltiltó szankció* tekinthető önálló szankciónak, vagy a kényszerítő szankció egyik típusának is. Alkalmazásának a célja a jogellenes magatartás, tevékenység abbahagyására kötelezés. Akkor célszerű alkalmazni, ha a jogellenes magatartás folytatását más módon nem lehet megakadályozni (például az önkormányzat jegyzője eltiltja az állattartástól az állattartás rendjére vonatkozó helyi rendelet szabályainak a megsértőjét.)

Korrektív szankció alkalmazására kerülhet sor, ha a jogellenes magatartás már megkezdődött ugyan, de nincs szükség eltiltó szankció alkalmazására, hiszen a magatartás jogszerűvé tétele, a jogszerű állapot helyreállítása korrektívvel is lehetséges (például az állattartót a hiányok kijavítására kötelezik).

Mint az a szankció fogalmából kiderül, az mindig *hátrányos a* címzett számára. A szankció által okozott hátrány lehet vagyoni, személyi, vagy jogi hátrány. A vagyoni hátrány általában pénzfizetési kötelezettséget, bírságot jelent, de vagyoni hátrányt okozhat valamilyen gazdaságilag előnyös tevékenységtől való eltiltás, vagy üzlet bezárása is, illetve a dolog megsemmisítésének kötelezettsége (engedély nélkül felépített épület lebontása).

A címzett személyét érintő hátrány korlátozhatja, de el nem vonhatja a személyi szabadságot (erre ugyanis csak a bíróságok jogosultak). A személyi hátrány egyik jellemzője, hogy csak természetes személlyel szemben alkalmazható, másik, hogy nem érinti a vagyoni viszonyokat. Azaz személyi hátránynak minősül, ha például a kötelező védőoltást elmulasztó személyt a védőoltásra kötelezik, ha azonban vele szemben bírságot alkalmaznak, ebben az esetben már vagyoni hátrányról van szó. A személyi hátrányok skálája meglehetősen széles: a (tényleges jogkövetkezmény nélküli) figyelmeztetéstől a személyi szabadságot korlátozó előállításig vagy éppen eltiltásig tarthat. Jogi hátrányt jelent, ha a szankció alkalmazásának

következtében a címzett elveszíti valamilyen alanyi jogát (például a közlekedési szabályokat súlyosan megsértő gépjármű vezetőjétől bevonják a vezetői engedélyt).

Különbséget tehetünk a közigazgatási szankciók között azon az alapon is, hogy milyen jogi normák megsértése esetén alkalmazandók. E szerint megkülönböztetünk anyagi és eljárási szankciókat. *Anyagi jogi szankciók* az anyagi jog (kötelezettségeket, tiltásokat, korlátozásokat tartalmazó) normáival, illetve az anyagi jog alkalmazása során kiadott hatósági döntésekkel (aktusokkal) ellentétes magatartás esetén kerülnek alkalmazásra.

Az alaki jogi normák és ezek alapján hozott jogalkalmazói döntések megsértésére az *eljárásjogi szankciók* reagálnak. Az anyagi jogi szankciók katalógusa jóval szélesebb az eljárásjoginál, hiszen a társadalmi együttélést sokkal többféle anyagi jogi normacsoport szabályozza, mint eljárásjogi.

Az anyagi jogi szankciók elkülönült csoportját alkotják a szabálysértések. A másik nagy csoportot a bírságok jelentik, amelyből gyakorlatilag annyiféle van, ahány ágazat (ágazati bírságok). A felügyeleti tevékenységet ellátó hatóságok által – e tevékenységük körében – jellemzően alkalmazandó szankció a felügyeleti bírság.

Speciális anyagi jogi szankciónak minősülnek az úgynevezett *igazgatási korlátozások* (például tevékenységtől eltiltás, üzlet bezáratása, elkobzás, eredeti állapot helyreállítására kötelezés). Az eljárási szankciók túlnyomó többségét a közigazgatási (általános és különös) eljárásjog tartalmazza. Az eljárásjogi szankciók között is kiemelkedő helyet foglalnak el a vagyoni vonzatú bírságok, de vannak olyanok is, amelyek személyi hátrányt okoznak (ismételt idézésre meg nem jelenés esetén elővezetés, a tárgyalás rendjét zavarók kiutasítása). A közigazgatási eljárásjogi szabályozás sajátossága, hogy a végrehajtási eljárásban alkalmazható szankciók anyagi jogok és kötelezettségek realizálását szolgálják, azaz nem eljárási, hanem anyagi jogi szankciónak tekintendők.

Különbséget tehetünk a közigazgatási szankciók között abban a tekintetben is, hogy ki lehet a szankció alanya (címzettje): természetes személy, jogi személyiséggel rendelkező vagy nem rendelkező szervezet, avagy mindegyik. Minthogy a szabálysértési szankció célja a személyes felelősség érvényesítése, csak természetes személlyel szemben szabható ki.

Ugyanígy magától értetődik, hogy a közszolgálati jogviszonyban a közigazgatásban dolgozók felelősségének megállapítása esetén csakis természetes személlyel szemben szabható ki a közszolgálati (fegyelmi) szankció. A különböző ágazatok szabályainak megsértése esetén kiszabható szankciók között számos olyat találunk azonban, amely kiszabható akár szervezettel, akár természetes személlyel szemben (például a környezetvédelem, vagy a fogyasztóvédelem körében kiszabható bírságok). (Lőrincz i. m. 257. o.) Ugyanezekben a területeken vannak olyan tevékenységek is, amelyek csak szervezeti formában végezhetőek, így a szankció címzettje csak a szervezet lehet.

E tárgykörhöz szorosan hozzátartozik a szervezeti vezetőkre kiterjesztett felelősség, illetve a szervezeti vezetőkkel szembeni szankcionálás kérdése (mikor, milyen feltételekkel alkalmazható), amellyel kapcsolatban itt csupán a következő megjegyzést tesszük: a szervezeti vezetőkre kiterjesztett felelősség és szankcionálás megfelelő szabályozás hiányában a közigazgatási és a szabálysértési jogban egyaránt bizonytalan joggyakorlatot eredményezhet. (Gyurita i. m. 52. o.)

A közigazgatási szankciók felelősségi szempontú osztályozásánál különbséget teszünk szubjektív, illetve objektív (alapon kiszabható) szankciók között. *Szubjektív (vétkességi) felelősség* esetén a jog értékelési a jogsértő tudati helyzetét, illetve cselekménye felróhatóságát. Szubjektív szankció esetén a szankció alanyának vétkessége, gondatlansága vagy szándékosága feltétele a szankció kiszabásának. E körben vannak olyan szankciók, ahol a főszabály a szándékos elkövetés szankcionálása és csak különleges feltételek fennállása esetén szankcio-

nálandó a gondatlan elkövetés. Tipikusan szubjektív felelősségi szankció a szabálysértés és a köztisztviselők kártérítési felelőssége körében kiszabható szankciók.

Objektív felelősség esetén a jogsértés ténye önmagában megalapozza a szankció alkalmazhatóságát, azaz a szankció alkalmazásának nem feltétele a címzett meghatározott tudati állapota, vagy felróható magatartása. Az *objektív alapon kiszabható szankció* a közigazgatási jog jellegzetessége (a büntetőjogban és a magánjogban a szubjektív szankció tekinthető általánosnak.)

Az objektív alapú szankciók a rendszerváltás után nyertek teret és az utóbbi évtizedben figyelhető meg robbanásszerű növekedésük. Ennek egyik oka a szankciók jogérvényesítő funkciójának előtérbe kerülése. Az objektív szankcióhoz rendszerint olyan szabályozás tartozik, amely nem enged mérlegelést a jogalkalmazó számára, azt a jogsértés megállapításával egyidejűleg ki kell szabni. Kétségtelen előnye az objektív alapon kiszabható bírságoknak, hogy azok nehézség nélkül, könnyen alkalmazhatóak. Az objektív szankciók mind természetes személyekkel szemben, mind szervezetekkel szemben kiszabhatók. Mivel a jogsértések nagy részét a szervezetek működése közben követik el, és gyakran nem lehet megállapítani az elkövető személyét, vagy nem állapítható meg az elkövető felelőssége, a szervezetek szankcionálásában az objektív alapú szankciók tekinthetők a legelterjedtebb módszernek. (Fazekas – Ficzere i.m. 550. o.)

5. A szabálysértés helye a szankciórendszerben

A szabálysértések joga a közigazgatási szankciórendszer részét képező jogintézmény. Ennek oka, hogy a tényállások nagyobb része dekriminalizáció következtében került a közigazgatási jogba, másik részük – szubjektív alapú szankcióként – a közigazgatási jog érvényesítését szolgálja, az államigazgatási jog megsértéséért való felelősség egyik legjelentősebb eleme. (Fazekas – Ficzere i. m. 552. o.)

Az úgynevezett *bagatell büntetőjog* és a *közigazgatás-ellenes tényállások* között van egy meglehetősen széles sáv, amelynek tényállásai mindkét jogág sajátosságait hordozzák. A szabálysértés kodifikációja során vált világossá, hogy a jogintézmény nem képes egységes és kizárólagos keretet teremteni a közigazgatási szankciórendszernek, hiszen ezzel párhuzamosan alakultak ki a 70-es években az egyes (szak)ágazatokra jellemző, önálló államigazgatási jogi szankciók típusai, amelyek közül mára a legjelentősebb az objektív alapon kiszabható (közigazgatási) bírság.

Az intézmény – rendszerváltás utáni – újraszabályozásakor, bár az intézmény önállóságával kapcsolatban is kételyek fogalmazódtak meg, a jogalkotó végül is megőrizte a jogterület egységét, így a szabálysértés továbbra is Janus-arcú, a büntetőjog és a közigazgatási jog határán elhelyezkedő jogintézmény. E szerint a szabálysértési jog a természetes személyek múltban elkövetett anyagi jogi normasértését szankcionálja a felróhatóság alapján meghatározott represszív jellegű, a jogsértéssel arányos szankciókkal. (Gyurita i. m. 73. o.)

6. A tételes jog alapjai

A 19. század végétől a közigazgatás-ellenes magatartásokat (kötelezettségek, tiltások, előírások megszegőit) (is) a büntetőjog volt hivatott szankcionálni. A közigazgatási jogsértések legfőbb szankciója ebben az időszakban a büntetőjogi trichotómia alsó szintjén álló, a szabálysértési jog jogtörténeti előképeit jelentő, kihágási jog volt, bár találunk néhány, a közigazgatási jog matériájába tartozó egyéb szankciót (jogkorlátozást, intézménybezárást, engedélymegvonást, felfüggesztést) is.

A kihágásokat kódex-jelleggel összefoglaló Kbt. szorosan kapcsolódott a trichotómia „magasabb” szintjén álló tényállásokra vonatkozó szabályozáshoz, azaz a Csemegi-kódex-

hez. A Kbtk.-ban összefoglalt magatartások túlnyomó többsége kriminális jellegű volt (ügynevezett „kis”-, vagy másképpen „bagatell” bűncselekmények), a tényállások másik része pedig (köz)igazgatás-ellenes normaszegéseket tartalmazott.

Ez a kettősség alapozta meg a közigazgatási büntetőjog teóriáját (lásd fent). Ami a szabályozást illeti, a *kihágások* (a büntetőjog részének tekintett kategóriaként is) már akkoriban eltérést mutattak a büntettekhez és a vétségekhez képest: a kihágást rendelettel is lehetett statuálni (az önkormányzati rendeletben megállapított kihágás érvényességéhez a belügyminiszter jóváhagyására volt szükség), a kihágás kísérlete nem volt büntethető, a vétkesség tekintetében pedig a gondatlanság volt a domináns. Lényeges eltérés továbbá – a bűncselekmények súlyosabb alakzataihoz képest – a magyar büntető törvénykönyvek életbeléptetéséről szóló 1880. évi XXXVII. törvénycikk (a továbbiakban: Btk.) által megállapított „hatásköri” szabályozás, amely szerint csak a legsúlyosabbnak ítélt kihágások tartoznak a járásbíró hatáskörébe, a tényállások túlnyomó többségében a közigazgatási hatóságok (alispán, szolgabíró, rendőrkapitány) jogosultak eljárni. Ezzel a rendelkezéssel megtört az „igazságszolgáltatást kizárólag a bíróságok gyakorolnak” elv, és egyúttal megjelent (a tételes jogban) a közigazgatás büntetőhatalma. A kihágásokat elsősorban pénzbüntetéssel, illetve fogházzal szankcionálták.

A kihágásokkal párhuzamosan – de jóval kisebb súllyal – megjelent egy önálló jogellenességi forma, az *áthágás*, amely a pénzbüntetéstől elkülönülő ügynevezett igazgatási bírsággal volt büntethető. A bírságok mellett számos jogkorlátozást alkalmaztak, amelyek azonban a kihágási büntetések mellett is szankcióként szolgáltak. Az áthágás mint önálló igazgatásellenes jogellenességi forma végül nem honosodott meg a magyar jogrendszerben.

1950-ben a büntetőjog általános részének újrakodifikálása során a bűncselekmények trichotomikus felosztását a dichotómia (büntett – kihágás kategorizálás) váltotta fel. A büntető törvénykönyv általános részének [1950. évi II. törvény (a továbbiakban: Btá.)] hatálya már nem terjedt ki a kihágási jog különös részére. Ezt az 1951. évi 35. törvényerejű rendelet és a végrehajtása tárgyában kiadott 59/1952. (VII. 1.) MT rendelet határozta meg, amely továbbra is fenntartotta a közigazgatási és az igazságszolgáltatási büntetőbíráskodás párhuzamát. A rendőrség mellett a tanács végrehajtó bizottsága kapott általános hatáskört.

Az 1953. évi 16. törvényerejű rendelet azonban megszüntette a rendőrség kihágási jogkörét, így a továbbiakban az általános hatáskörön a bíróság és a helyi tanács végrehajtó bizottsága osztozott. Valójában azonban nem állt szándékában a politikai vezetésnek a rendőrség büntetőhatalom-gyakorlását korlátozni: ekkor került sor ugyanis – a korábbi kihágási hatáskörökkel szinte teljesen megegyező új jogintézmény – a szabálysértés bevezetésére (az 1953. évi 16. tvr.-rel). Ezzel egyrészt továbbra is „biztosított” volt a rendőrség általi büntetőhatalom-gyakorlás, másrészt így kívántak eleget tenni az önálló közigazgatási szankció iránti egyre nagyobb igénynek. (Fazekas – Ficzeré i. m. 555. o.) 1955-ig párhuzamosan élt egymás mellett a kihágás és a szabálysértés, ekkor azonban a kihágási jog „története” véget ért. Az 1955. évi 17. törvényerejű rendelet megszüntette a kihágási bíráskodást, a kihágási tényállások egy részét „felminősítették” büntetté, túlnyomó többségük pedig – szintén jogalkotói aktussal – szabálysértéssé minősült át.

---

7. A szabálysértés kodifikációja (1955–1999)

1955-től tehát a *szabálysértési jog* a közigazgatás által gyakorolható büntető szankcionálás egységesen kodifikált területe lett. A szabálysértés kialakulásakor a (kihágási) tényállások átmínősítésével nem változott meg a cselekmény társadalomra veszélyessége, és minthogy a kihágások sem voltak egyneműek, így a szabálysértések sem lettek ilyenek. A kriminális jellegű tényállásokat bagatell büntetőjognak nevezik, idetartoznak azok a jogellenes cselek-

mények, amelyeknek megvan a párja a büntetőjogban is, de a társadalomra veszélyesség kisebb mértéke okán szabálysértési szankció is fűződhet hozzájuk.

A másik csoportot a (köz)igazgatás-ellenes tényállások jelentik, amelyek funkciójukat tekintve egyértelműen közigazgatási szankciónak minősülnek. A tényállások többségéről azonban nem állapítható meg egyértelműen azok kriminális, illetve igazgatásellenes töl-tete, ugyanis mindkét jogág relevanciáját magukon hordozzák. A szabálysértési tényállások összessége – a korabeli elmélet és a tételes jog szerint – a közigazgatás-ellenesség alapfor-máját, egyúttal az államigazgatási jog önálló szankciótípusát jelentette, ezzel a jogalkotó for-málisan eleget tett az igazságszolgáltatás és a közigazgatás szétválasztása elvének. (Gyurita i. m. 25. o.)

A bagatell büntetőjog és a közigazgatás-ellenes tényállások egymás mellett élése számos elméleti és gyakorlati problémát hordozott magában. Minthogy a szabálysértést kizárólag államigazgatási szankciónak tekintették – azzal a tényállások vegyesjogi jellegéről nem vettek tudomást –, a jogalkotó abból indult ki, hogy a szabálysértési (anyagi és eljárási) jog-ban nincs szükség azokra a különleges garanciákra, amelyek a büntetőjog, illetve a büntető eljárásjog elengedhetetlen kellékei. A gyakorlat számára pedig nehézséget jelentett, hogy a szabálysértési jog számos büntetőjogi alapfogalmat használ, amelynek nem adja meg a definícióját, annak ismeretét (a Btk.-ból) ugyanis magától értetődőnek tekinti. Nehezítette továbbá a jogalkalmazó munkáját a büntetőjog felülvizsgálatát rendszerint követő – jogal-kotói döntésen alapuló – dekriminalizáció, amely egyre inkább felduzzasztja a szabálysértés materiáját.

A hatvanas évek elejétől átfogó kodifikációs munkálatok indultak meg a hatalmasra duzzadt szabálysértési joganyag egységesítése, áttekinthetővé tétele érdekében, amelynek eredményeként született meg „A szabálysértésekről szóló 1968. évi I. törvény”, illetve a 17/1968. (IV. 24.) Korm. rendelet az egyes szabálysértésekről. A törvény és végrehajtási ren-delete rendszerbe foglalta a szabálysértés teljes normaanyagát: az általános részt, az eljárást, a végrehajtást és a különös részt. Az 1968. évi I. törvény

- megtartotta a jogintézmény önállóságát, ugyanakkor nem változtatott a szabálysértés vegyes (kriminális, illetve igazgatásellenes) jellegén,
- meghagyta a „pénzbüntetés-centrikus” szankciórendszert, de néhány tényállás esetén lehetővé (vagylagosan alkalmazhatóvá) tette az elzárást,
- meghagyta a vegyes közigazgatási fórumrendszert, amelyben – nóvumként – a községi tanácsok is kaptak szabálysértési hatósági jogkört,
- törvényi szintre emelte és egységesítette az eljárást, amely leginkább a vétségi eljárás on alapuló (egyszerűsített) büntetőeljárásra emlékeztetett. (Kincses – Kántás i. m. 18. o.)

A törvény legnagyobb hiányossága az volt, hogy nem adott lehetőséget a bírói felülvizs-gálatra, jogorvoslatra. Minthogy az eljárás – a fent említettek szerint – a büntetőeljáráshoz hasonlítható (még akkor is, ha jó néhány, a hatósági eljárásban alkalmazott jogintézményt is hordoz), úgy is fogalmazhatunk, hogy a „nyomozói-vádlói” feladatokat, illetve a döntéshoza-talt („ítélkezést”) anélkül helyezte el egy kézben (a szabálysértési hatóságnál), hogy a döntés bírói felülvizsgálatát lehetővé tette volna. (Kincses – Kántás i. m. 18. o.)

Annak azonban, hogy a szabálysértés a kodifikáció után *sem tudott az államigazgatási jog általános szankciójává válni*, más okai is voltak. Nem sikerült (mert nem is lehetséges) a tör-vénybe inkorporálni valamennyi bírságfajtát, továbbra is megmaradtak a felügyeleti bírságok és az egyéb jogkorlátozó intézkedések. Ezek a bírságok ugyanis magasabb összegük miatt vonzóbbak maradtak a jogalkalmazók számára, mint a szabálysértési bírságok. Az 1970-es évektől megjelenő ügynevezett ágazati bírságfajták további előnye volt, hogy objektív jellegűek voltak: nem kellett bizonyítani még az elkövető gondatlanságát sem, másrészt a jogsértés ismétlésétől függően lineárisan, progresszívan emelkedtek és mivel az elkülönült